

Sociālā politika – nacionālā mēroga uzstādījumi un gaidāmā attīstība

*Sigita Rozentāle,
LM Sociālo pakalpojumu departaments*

05.09.2014

Labklājības nozares attīstības plānošanas dokumenti

Profesionālā sociālā
darba attīstības
pamatnostādnes
2014.-2020.gadam

Pamatnostādnes
sociālo
pakalpojumu
attīstībai 2014 –
2020.gadam

ANO Konvencijas
par personu ar
invaliditāti tiesībām
īstenošanas
pamatnostādnes
2014.-2020.gadam

Profesionālā sociālā darba attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam

- Nepietiekami resursi, zināšanas, prasmes, lai veiktu sociālo darbu ar dažādām klientu mērķu grupām - ilgstošie bezdarbnieki, klienti ar dažādām atkarībām, agresīvi klienti, nemotivēti klienti u.c.
- Standartu trūkums sociāliem pakalpojumiem un sociālam darbam. Nav profesionāļu izstrādātas programmas, ko pielietot praksē
- Metodoloģiskā atbalsta trūkums sociālajiem darbiniekiem
- Sociālā darba procesa vadība un kvalitāte
- Sociālā darba terminoloģijas vārdnīcā esošo terminu nesaskaņotība ar spēkā esošiem normatīviem dokumentiem
- Sociālā darba speciālistu pārslodze – supervīzijas nepietiekams nodrošinājums praksē

SAM 9.2.1. «Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti, darbinieku profesionalitāti un starpinstitucionālo sadarbību darbam ar riska situācijā esošām personām» (1)

ESF atbalstāmās darbības:

- vadības kvalitātes un atalgojuma noteikšanas sistēmas izveide pašvaldību sociālajos dienestos, sociālā darba programmu (metodik) izstrāde un pilotēšana, sociālo darbinieku apmācība, supervīzija, metodiskā vadība, profesionālā pilnveide, izvērtējuma veikšana, vadlīniju un profesionālās literatūras sagatavošana, sociālais darbs ar grupu, pilotprojekts mazo novadu sociālo dienestu apvienošanai
- pakalpojumu izveide un īstenošana, kā arī speciālistu apmācība darbam ar bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem un darbam ar vardarbības ģimenē gadījumiem

SAM 9.2.1. «Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti, darbinieku profesionalitāti un starpinstitucionālo sadarbību darbam ar riska situācijā esošām personām» (2)

Pasākums: Sociālā darba programmu izstrāde, sociālo darbinieku apmācība un supervīzija, sociālās palīdzības sniegšanai, veicinot atgriešanos darba tirgū

Atlases veids: IPIA

Pieejamais finansējums: EUR 8 526 615

Finansējuma saņēmējs: LM

Īstenošanas laiks: 2015.gada 2.ceturksnis – 2022.gada 4.ceturksnis

Sasniedzamais rezultāts: sociālā darba speciālistu skaits, kas cēluši profesionālo kvalifikāciju - 2000

SAM 9.2.1. «Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti, darbinieku profesionalitāti un starpinstitucionālo sadarbību darbam ar riska situācijā esošām personām» (3)

Pasākums: Darbs ar bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem, un ar vardarbības ģimenē gadījumiem

Atlases veids: IPIA

Pieejamais finansējums: EUR 2 234 737

Finansējuma saņēmējs: VBTAI

Īstenošanas laiks: 2015.gada 3.ceturksnis – 2020.gada 4.ceturksnis

Sasniedzamais rezultāts: speciālistu skaits, kas cēluši profesionālo kvalifikāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā - 5825

Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.-2020.gadam

**DEINSTITUCI-
ONALIZĀCIJA**

**SABIEDRĪBĀ
BALSTĪTI
SOCIĀLIE
PAKALPOJUMI**

**EFEKTĪVA
SOCIĀLO
PAKALPOJUMU
PĀRVALDĪBA**

INSTITŪCIJA ir jebkurš aprūpes pakalpojums, kur:

- klienti ir izolēti no plašākas sabiedrības un spiesti dzīvot kopā
- klientiem nav pietiekamas kontroles pār savu dzīvi un lēmumiem, kas viņus ietekmē
- organizācijas noteikumi ir prioritāri pār klientu individuālajām vajadzībām

DI process paredz

- attīstīt kvalitatīvus, individualizētus pakalpojumus dzīvesvietā, kas nodrošina klientu iziešanu no institūcijām vai novērš nonākšanu tajās – resursu pārvirzīšana no ilgstošās aprūpes institūcijām uz jauniem pakalpojumiem
- plānot ilgstošās aprūpes institūciju slēgšanu
- nodrošināt vispārējo pakalpojumu pieejamību: izglītība, nodarbinātība, mājoklis, veselība, transports

DI mērķa grupas, kurām periodā līdz 2020.g. plānots ES fondu atbalsts

ārpusģimenes aprūpē esošie bērni un jaunieši

bērni ar funkcionāliem traucējumiem

pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem

legul- dījumu koncen- trēšana	ANO konvencija par bērnu tiesībām Agrīna iejaukšanās	ANO konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām Viegli ievainojami, ar īpaši negatīvu sabiedrības attieksmi Jāmaina situācija, ka VSAC ir visbiežāk piešķirtais vai pat vienīgais pieejamais pakalpojums daudzu pašvaldību iedzīvotājiem
--	--	---

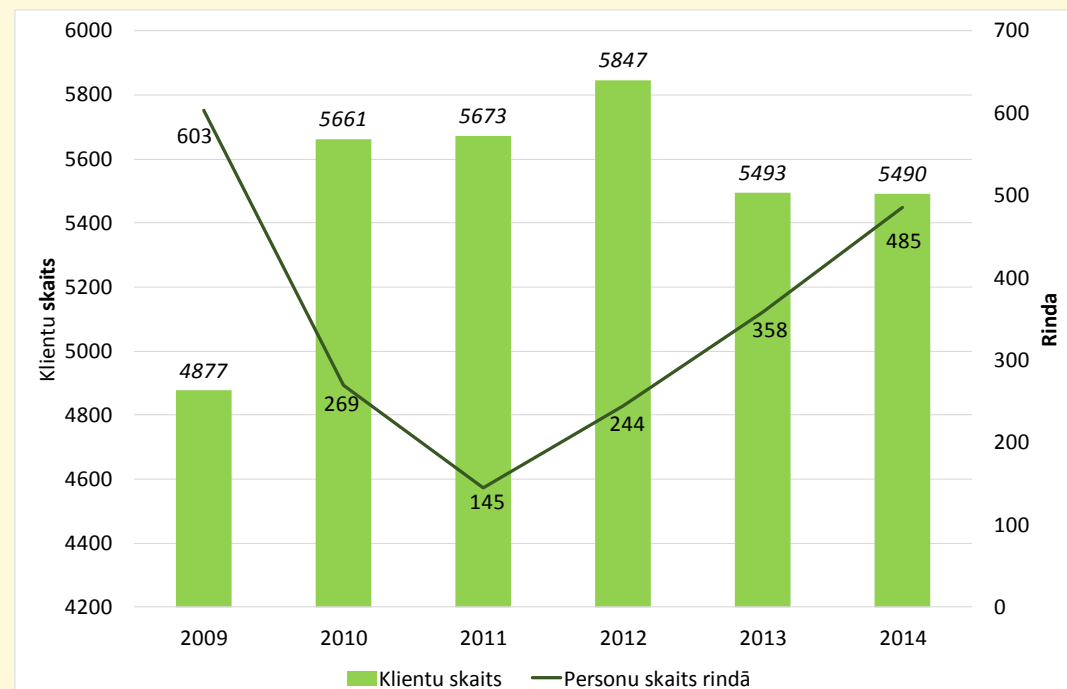

Rādītājs	Klientu skaits	Institūciju skaits	Pašvaldību skaits
Grupu mājas (dzīvokļi)	206	14	9 (8%)
Dienas aprūpes centru skaits personām ar GRT	782	26	22 (19%)
Aprūpe mājās	11325 (no tiem, personas ar GRT – 225)	76	93 (78%)
Asistentu pakalpojums	3069	Asistentu skaits (3024)	111 (93%)

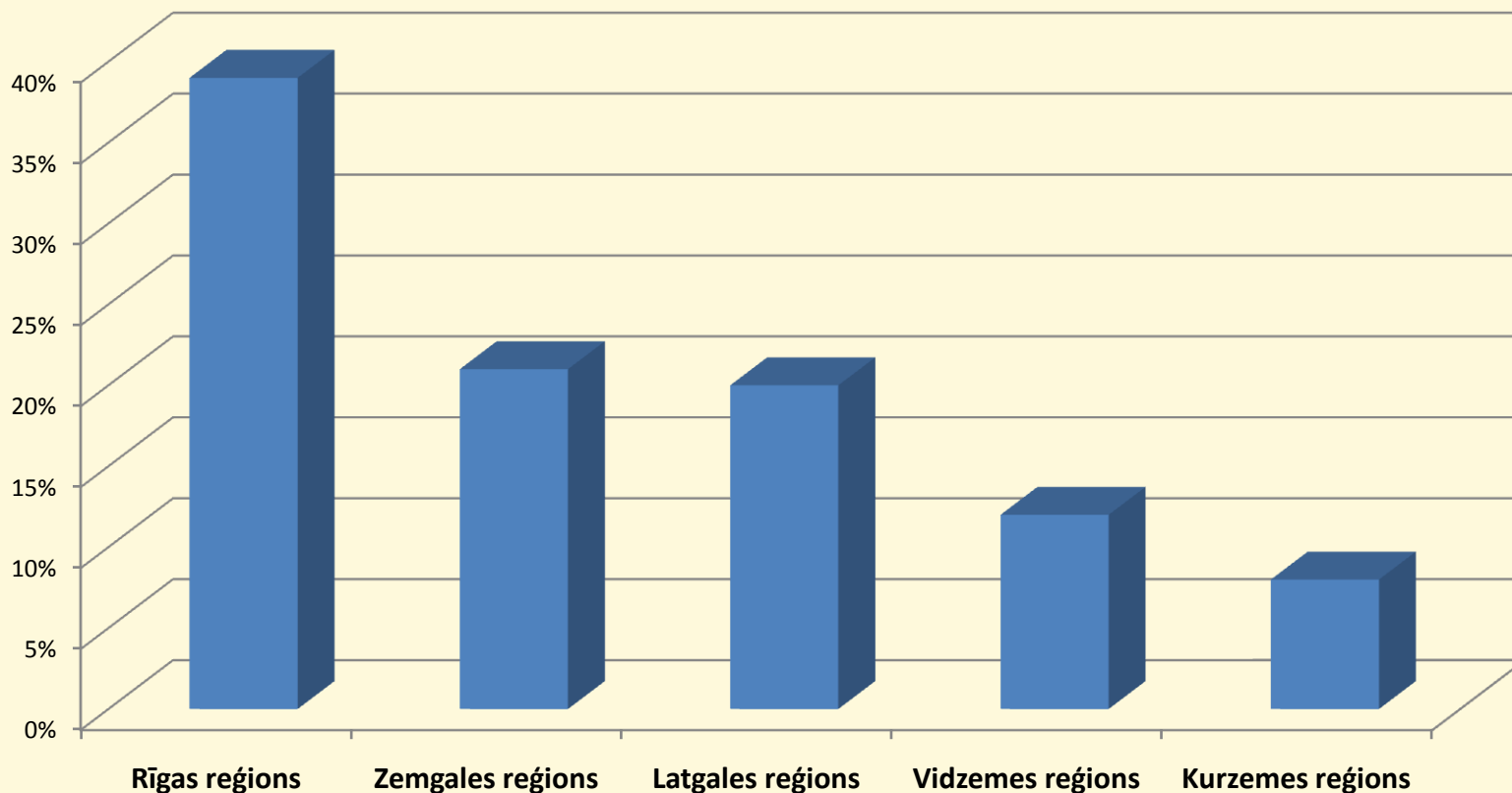
Institūcijām alternatīvo sociālo pakalpojumu raksturojums 2013.gadā

VSAC klientu skaits dinamikā, uz katra gada 1.janvāri

Avots: Valsts statistikas pārskatu kopsavilkums par sociālajiem pakalpojumiem, sociālo palīdzību un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu

Rindā esošie VSAC pakalpojuma saņemšanai 2013.g., % pa plānošanas reģioniem

SAM 9.2.2. «Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem» (1)

ESF atbalstāmās darbības:

- klientu individuālo vajadzību izvērtēšana un atbalsta plānu sagatavošana
- deinstitutionalizācijas plānu izstrāde
- ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma izveide ārpusģimenes aprūpes iestādēs esošiem bērniem
- informatīvi un izglītojoši pasākumi sabiedrības attieksmes maiņai, audžuģimeņu un aizbildņu skaita palielināšanai
- VSAC klientu sagatavošana pārejai uz dzīvi sabiedrībā
- sabiedrībā balstītu pakalpojumu izveide un nodrošināšana personu ar garīga rakstura traucējumiem neatkarīgai dzīvei sabiedrībā
- sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar invaliditāti un viņu ģimenes locekļiem
- individuālā budžeta modeļa izstrāde un ieviešana;
- speciālistu apmācība sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanai.

SAM 9.2.2. «Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem» (2)

Pasākums: deinstitutionalizācija

Atlases veids: IPIA

Pieejamais finansējums: EUR 47 209 260 + EUR 1 500 000
individuālajam budžetam

Finansējuma saņēmējs: plānošanas reģioni

Īstenošanas laiks: 2015.gada 2.ceturksnis – 2021.gada
4.ceturksnis

DI process Latvijā

Pasākumi sabiedrības un speciālistu attieksmes maiņai

Individualizēts vajadzību pēc pakalpojumiem un pieejamo resursu novērtējums

Speciālistu apmācība

Individuālajām vajadzībām atbilstošu pakalpojumu izvietojuma plānošana - 5 reģionu DI plāni

Atbalsts klientiem pārejas procesā un dzīvesvietā

Atbalsts institūcijām, kuras tiks slēgtas

Infrastrukturā izveide atbilstoši reģionu DI plāniem

2014.

2015.

2016.

2017.

2018. ...

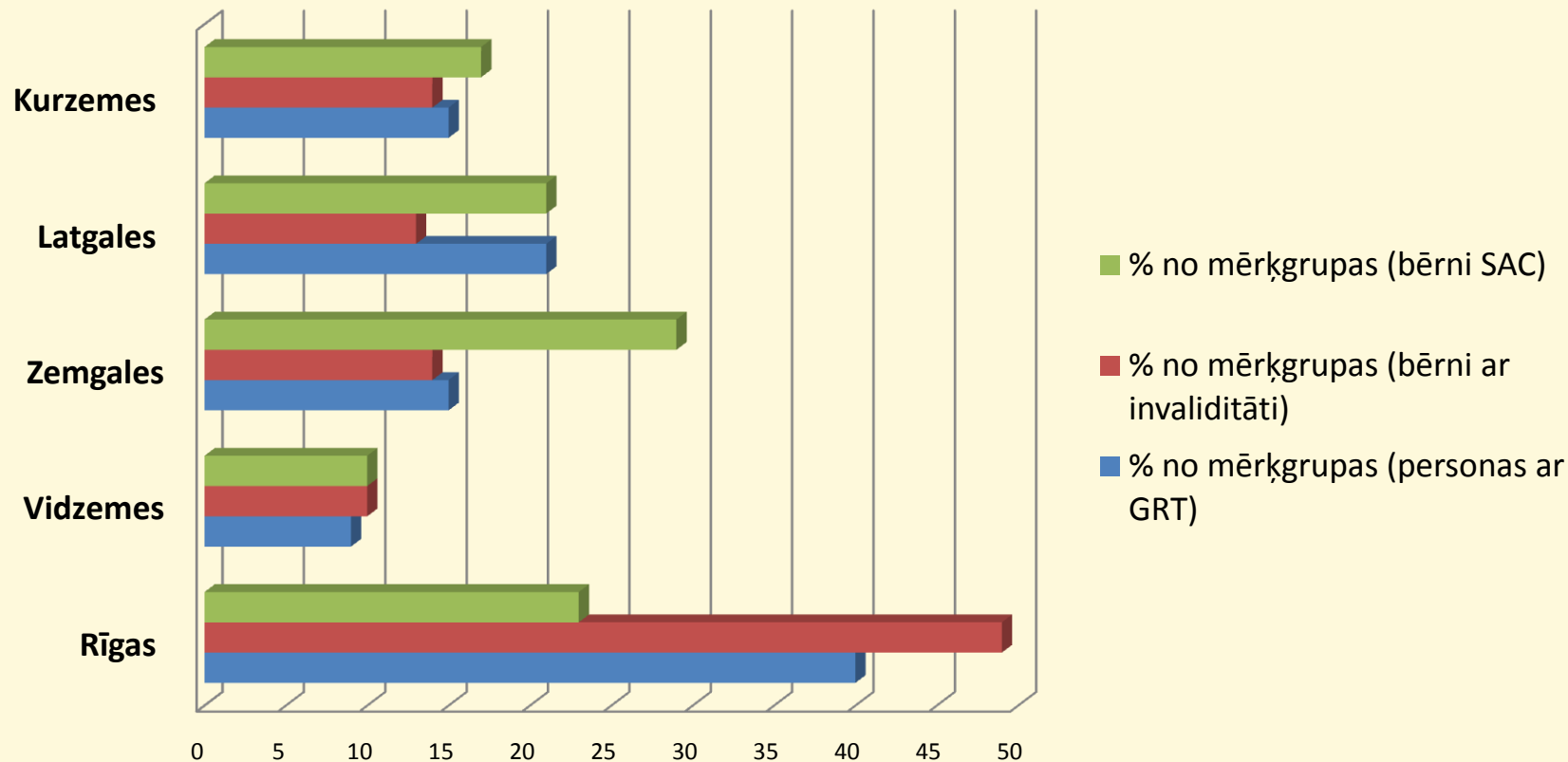
laiks

Iesaistītās institūcijas

Mērķa grupu īpatsvars pa plānošanas reģioniem

SAM 9.3.1. «Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā» (1)

ERAF atbalstāmās darbības:

- ieguldījumi sociālajā infrastruktūrā sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanai personām ar garīga rakstura traucējumiem - dienas centru, dienas aprūpes centru, grupu dzīvokļu, mājokļu, specializēto darbnīcu izveide, labiekārtošana;
- sabiedrībā balstītu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu infrastruktūras izveide bērniem ar funkcionāliem traucējumiem;
- „jauniešu māju” izveide un ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes pakalpojumu sniedzēju izveide ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem (līdz 8 bērniem grupā) ārpus institūcijas.

SAM 9.3.1. «Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā» (2)

Pasākums: Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitutionalizācijas plānu īstenošanai

Atlases veids: IPIA

Pieejamais finansējums: EUR 44 441 997 (indikatīvi EUR 15 300 000 no tā paredzēti integrētai pilsētvides attīstībai 9 republikas pilsētās)

Finansējuma saņēmējs: plānošanas reģioni

Īstenošanas laiks: 2017.gada 1.ceturksnis – 2020.gada 4.ceturksnis

SAM 9.2.2. un 9.3.1. sasniedzamais rezultāts (2020)

BĒRNI

- Bērnu, kas ievietoti ilgstošās aprūpes institūcijās ilgāk par 3-6 mēnešiem, skaits samazinājies par 60%
- Bērnu skaits institūcijās samazinājies līdz 720 (2012.g. – 1799)
- 3400 bērniem ar funkcionāliem traucējumiem nodrošināti sociālie pakalpojumi

PILNGADĪGAS PERSONAS AR GARĪGA RAKSTURA TRAUCĒJUMIEM

- 700 klienti atstājuši ilgstošās aprūpes institūcijas
- 1400 personām sniegti sociālie pakalpojumi, novēršot nonākšanu institūcijās
- Slēgtas 3 VSAC filiāles
- Klientu vietu skaits ilgstošās aprūpes institūcijās samazinājies par 1000
- Sabiedrībā balstīto pakalpojumu īpatsvars pieaudzis no 20 līdz 45%

ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam

- iekļaujošas izglītības principa nostiprināšana normatīvajos aktos, lai veicinātu bērnu ar invaliditāti iekļaušanu vispārizglītojošās skolās (t.sk. kontekstā ar Izglītības attīstības pamatnostādnēm 2014.-2020.gadam)
- konsultantu studiju procesā pieejamības nodrošināšana
- koncepcijas izstrāde par sociālās uzņēmējdarbības ieviešanas iespējām Latvijā
- jaunas invaliditātes noteikšanas sistēmas, atbilstoši SFK kritērijiem, ieviešana
- atbalsta personu pakalpojuma nodrošināšana

SAM 9.2.2. «Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem»

Atbalstāmā darbība: atbalsta personu pakalpojuma izveide un ieviešana personām ar garīga rakstura traucējumiem

Pasākums: sociālo pakalpojumu sistēmas pilnveide personu ar invaliditāti neatkarīgas dzīves veicināšanai

Atlases veids: IPIA

Pieejamais finansējums: EUR 3 227 073

Finansējuma saņēmējs: Labklājības ministrija

Īstenošanas laiks: 2015.gada 31.ceturksnis – 2021.gada 4.ceturksnis

2014.g. plānotās darbības

- 02.09.2014. apstiprināta darbības programma «Izaugsme un nodarbinātība»

- grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā

- LM Rīcības plāns DI īstenošanai, izstrādāts ar iepirktu ekspertu atbalstu

- MK noteikumi – noteiks ES struktūrfondu finansēto aktivitāšu ieviešanas nosacījumus (ESF)

- Esošo publisko pakalpojumu klāsta apzināšana un priekšlikumu izstrāde perspektīvajai attīstībai atbilstoši apdzīvojumam Latvijas reģionos – VARAM

- Izstrādāts finansēšanas modelis principa «nauda seko klientam» ieviešanai atsevišķu sociālo pakalpojumu finansēšanā

Uzzini:

Sigita.Rozentale@lm.gov.lv
(+371 67021663)

www.lm.gov.lv

Twitter:@Lab_min

Flickr.com:Labklajibas_ministrija

Youtube.com/labklajibasministrija

Draugiem.lv/labklajiba

